

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI:

BICANOVÁ, Stanislava (2014): Škola jako rytmizátor každodenního života v zázemí Plzně. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, 127 stran. Vedoucí práce Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

Diplomová práce Stanislavy Bicanové se věnuje propojení tematiky každodennosti, suburbánního rozvoje a strategií rodin z pohledu časoprostorové geografie. Práce vychází z několika teoretických konceptů a jejich uplatnění v dojíždčkovém regionu Plzně i mikroměřítku případové studie obce Všeruby v jejím těsném zázemí. Hlavní pozornost je věnována roli školy při strukturaci sociálního prostředí v regionálním a lokálním měřítku.

Autorka si v úvodu práce vymezuje čtyři cíle práce: a) využít tradiční koncepty časoprostorové geografie operacionalizované pro školu jako rytmizátor; b) vysvětlit spojení rezidenční suburbanizace a mobility v zázemí Plzně; c) vysvětlit roli školy jako nadlokálního rytmizátoru; d) v rámci případové studie vysvětlit denní rytmy jednotlivých aktérů v souvislosti se základní školou. V závěru úvodní části jsou následně stanoveny čtyři konkrétní výzkumné otázky, které korespondují s kapitolami empirické části.

Druhá kapitola je věnována rozboru teoretických konceptů. Diplomová práce vychází především z časoprostorové geografie se znatelným vlivem strukturační teorie a myšlenek rozvíjených v posledních letech českými geografy města. Kapitola je spíše než rešerší literatury hodnotnou diskusí vybraných přístupů, v závěru směřuje k metodice diplomové práce. Stěžejní je kapitola 2.4, kde se diplomantka na deseti stranách věnuje konceptům rytmů a rytmizátorů. Autorka správně hodnotí a pro kontext sledovaného území rozvíjí řadu zajímavých konceptů a teoretických přístupů, které doposud nebyly v literatuře konfrontovány. Proto považuji tuto část práce za velmi zdařilou.

Metodika práce popisuje zevrubně teoretický přístup k výzkumu, design obou částí empirického šetření i využití zdroje dat. Studentka musela řešit relativně velké problémy související s nutnou změnou místa případové studie, když ji ředitel původně zvolené základní školy neumožnil již připravené šetření realizovat. Kombinace statistické analýzy dat o dojíždě do škol v posledních třech populačních cenzech a případové studie v konkrétní obci umožňuje rozkrýt odlišnosti ve významu školy jako strukturačního činitele ve dvou odlišných měřítcích sledování i s využitím různých metod (analýza dojíždky, pozorování, deníkové záznamy).

Cílem čtvrté kapitoly je postihnout změnu v dosahu rytmizátoru (školy) vyvolanou procesem suburbanizace v celém zázemí Plzně. Kapitola začíná analýzou kontextu vývoje rezidenční suburbanizace na Plzeňsku a dále čerpá z dat o dojíždě do škol v letech 1991, 2001 a 2011. Autorka poukazuje na problémy s rozdílnou validitou dat v rámci jednotlivých cenžů a snaží se při hodnocení změny ve vymezení dojíždčkových regionů základních škol uplatnit i doplňkové odhady (zejména v roce 2001). Za hlavní výsledek lze považovat informace o změnách v nárůstu rozsahu některých školských mikroregionů (zejména Plzně) v posledních dvaceti letech (mapa č. 13). Hodnotné jsou však i dílčí regionalizace v jednotlivých letech sčítání a jejich fundovaná interpretace. Byly popsány a vysvětleny relativně zásadní změny v organizaci školní dojíždky v metropolitním areálu Plzně od začátku 90. let do současnosti

Pátá kapitola obsahuje mikropohled na každodenní život v obci Všeruby s pomocí pozorování dvou lokalit a dotazníkového šetření. Pozorování je interpretováno v posloupnosti každodenních aktivit v konkrétních místech všerubského náměstí a okolí školy. Sledování časových rozpočtů je pak založeno na 76 dotaznících, které vycházejí z ověřené metodiky předchozích prací publikovaných na katedře. Autorka však do těchto postupů nově zařazuje detailní sondu zaměřenou na školu a strategie rodin (domácností), které škola jako udavač rytmu a časových rozvrhů v jejich životě představuje. Výrazný je zde vliv původní studie Hägerstranda o škole v městečku Bruk. Za vynikající považuji autorčinu schopnost převádět teoretické koncepty do konkrétních příkladů ve sledované lokalitě a schopnost srovnání vlastní práce s dříve realizovanými relevantními výzkumy. Tím přináší nejen popis situace ve vlastním zkoumaném území, ale vykresluje například i odlišnosti v urbánní transformaci venkovského prostředí v zázemí Prahy a Plzně. Za významné je možno považovat i potvrzení struktury časových rozpočtů u matek na mateřské dovolené a skupiny zaměstnaných osob a nově též rozdíly v denních aktivitách a jejich časových dotacích u žáků prvního a druhého stupně základní školy. V závěru jsou zrekapitulována hlavní zjištění jednotlivých kapitol a učiněna i dílčí zobecnění dosažených výsledků.

Na autorčině přístupu si cením samostatnosti při zpracování diplomové práce na jedné straně ale také schopnosti absorbovat kumulativní znalost v relativně málo pestré literatuře ke zvolenému tématu. Na několika místech práce je dobře patrné naučené „řemeslo“ albertovské sociální geografie.

Práce nemá mnoho slabin. Za největší je možné považovat spíše volnější styl a občasné jazykové nedokonalosti. Přesnost sdělení není zcela dokonalá u textů převzatých z angličtiny, mezi další bych uvedl „přírodní“ namísto „biologické“ rytmizátory v případě střídání dne a noci apod. Formálně je práce na velmi dobré úrovni, s občasnými překlepy. Ty je však čtenář v promyšleném a obsahově bohatém "ubíhajícím" textu ochoten prominout. Kartografické a grafické výstupy jsou kvalitní s dobrou vypovídací schopností. Struktura práce je vyvážená, cenné je prolínání teorie do empirické části, velmi dobrá je i práce s literárními prameny. Pro čtenáře je přínosné zařazení shrnujících odstavců na koncích jednotlivých kapitol.

Diplomovou práci považuji za velmi kvalitní přínos ve výzkumu každodennosti a jednu z mála promyšlených aplikací strukturační teorie v empirickém výzkumu. Podle mého názoru splňuje podmínky na závěrečnou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 20. května 2014

Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.

vedoucí diplomové práce